

Světová ekonomika

Španělsko si vysloužilo chválu OECD pro rozvoj svého hospodářství, relativně dynamický ve srovnání s průměrem evropských zemí. Španělsku se podařilo na rozdíl od většiny evropských zemí pokračovat nepřetržitě v růstu (v ročním průměru o 2,4 %), a to poměrně vyváženém. Spotřeba domácností zůstávala vysoká, souhrnné investice ve druhém čtvrtletí stouply o 0,8 %, rostl i vývoz.

Portugalsku se déle než patnáct let dařilo snižovat rozdíl životní úrovně vůči evropským sousedům, ale od roku 2002 se začínalo opožďovat. Nejdříve sice ještě vláda i ústřední banka (Banco de Portugal) předvídaly pro rok 2003 mírný růst HDP, skutečnost však byla taková, že Portugalsko se stalo první zemí eurozóny, jež v zadlužení překročila hranici 3 % HDP. Drastickými opatřeními se sice dočasně podařilo zredukovat schodek na 2,7 %, avšak za cenu tvrdého dopadu na konjunkturu a růst. Masivně byly například zvýšeny daně, pronikavě sníženy veřejné investice. Dodatečné zatížení v podobě nižších státních příjmů a vyšších výdajů zřejmě nezabrání tomu, aby rozpočtový deficit opět nepřekročil limit 3 % (Tab. č. IV/6).

Nečekaným zásahem do portugalské ekonomiky byly v létě roku 2003 katastrofické požáry, jejichž rozsah donutil vládu požádat o pomoc Evropskou unii.

Velká Británie si hospodářsky i v roce 2003 vedla úspěšněji než země eurozóny. Při vyšším ekonomickém růstu vykazovala menší stoupání cen i menší nezaměstnanost – a to už celé uplynulé desetiletí. I tato okolnost – vedle důvodů politických – posunula termín přistoupení k eurozóně na neurčito.

Přilípem britského růstu zůstávala spotřeba domácností – představující ve výdajích takřka dvě třetiny HDP – a to především díky až překvapující odolnosti trhu práce. Míra nezaměstnanosti totiž v podstatě stagnovala na úrovni 5,2 % (podle britských standardů dokonce jenom 3,1 %).

Zatímco britský průmysl prochází už několik let těžkou recesí a zaměstnanost v něm klesá, služby, představující 78,3 % celkové zaměstnanosti, neustávají přitahovat nové zaměstnance. Největším zaměstnavatelem tohoto sektoru je však stát (veřejná správa v nejširším smyslu slova, tj. více učitelů, lékařů a zdravotnického personálu), následovaný odvětvími distribuce a hotelů a restaurací.

Nezměněné řídicí úrokové sazby Bank of England znamenaly na jaře 2003 větší rozdíl mezi sazbami Evropské centrální banky a měly tak přilákat do Británie další investory. Celková dynamika britského hrubého domácího produktu však začala polevovat. Anglická banka reagovala na známky ekonomického ochabování snížením úrokových sazeb o čtvrt procentního bodu na 3,50 % – nejnižší sazbu od roku 1954 – ve snaze povzbudit sektory postižené recesí.

Irsko očekávalo v roce 2003 růst HDP pouze o 1,75 % v naději, že v roce 2004 stoupne na 3,5 %. Při stagnující spotřebě domácností dosahovala inflace, byť od začátku roku klesající, 3,5 %. Tato poměrně vysoká míra měla záporný vliv na konkurenceschopnost irské ekonomiky: konkurenceschopnost irských výrobků se od roku 1999, kdy Irsko přistoupilo k jednotné evropské měně, zhoršila o 14 %. Až do poloviny 90. let byl tento efekt vyrovnáván slabým kurzem eura, avšak posilování eura toto vyrovnávání odstranilo a cenová úroveň je nyní v Irsku o 12 % vyšší, než je průměr eurozóny.

Trh práce vykázal pomalý růst. Nezaměstnanost, v roce 2003 představující 4,75 %, je zhruba poloviční ve srovnání s eurozónou.

Švédsko se po pěti dobrých letech muselo v roce 2003 připravit na zlé časy. Když v polovině dubna 2003 uváděl ministr financí návrh rozpočtu na běžný rok, oznámil současně hluboké zásahy do sociálního systému, protože při předpokládaném poklesu příjmů o jednu třetinu musí vláda šetřit na výdajích. Úspory se měly týkat především dávek nemocenského pojištění, jež samy o sobě představují 5,5 % celkových rozpočtových výdajů. Rozpočtový přebytek měl dosáhnout 9,5 miliardy švédských korun (SKr), což odpovídá 0,4 % hrubého domácího produktu (v předchozím roce byl přebytek 25 miliard SKr).